

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 187

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 18. avgusta 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Anglija se je dokončno odločila

V najkrajšem času bo definitivno podpisana vojaška zveza Anglije s Poljsko — Pomoč do kraja vojne — Važna posvetovanja v Berchtesgadenu — Nemčija vztraja na svojih pravicah — Tudi češko-poljska meja zaprta

LONDON, 18. avg. Sredi žolčne polemike tiska, ki je na poljski strani nekoliko popustila, se je Anglija dokončno odločila, da prevzame na svoje rame dolžnost, braniti Poljsko v primeru vojne do kraja. V najkrajšem času bo podpisana poljsko-angleška pogodba o medsebojni pomoči. Nemčija nasprotno se zaveda svojih pravic in vztraja pri tem, da se priključi Gdansk brez kakršnih koli posredovanj. Odločno odklanja tudi novo ponudbo mednarodnih cerkvenih organizacij za svetovno mirovno konferenco v Haagu. Japonci verujejo, da bo dobila Nemčija Gdansk brez boja, vendar so mnenja, da bo evropska kriza kljub temu trajala dalje. Poljska je zaprla mejo tudi proti Češki, izpustila je pa na svobodo nekatere politične aretirance v Gornji Šleziji. V Gdanku bo drevi prvi nastop novo organiziranih vojaških oddelkov, ves politični svet pa nestrpno pričakuje odločilnih dni, ki bodo na kraju avgusta prinesli dokaj jasnejšo sliko v zapleteno krizo.

LONDON, 18. avg. Svetnik poljskega zunanjega ministra je prispel semkaj. Z odločujočimi krogi v Foreign Officeu bo pripravil vse potrebno za definitivni načrt o vzajemni pomoči Velike Britanije in Poljske. Besedilo bo pripravljeno v podpis že do nedelje.

POMOČ DO KONCA VOJNE

LONDON, 18. avg. Reuter. Diplomatski urednik glavnega organa delavske stranke je izvedel, da bo v najkrajšem času podpisan sporazum med Poljsko in Anglijo, v katerem bo jasno opredeljen način in postopek angleške aktivne pomoči Poljski. V pogodbi bo določeno izraženo dejstvo, da bo Anglija nudila Poljski pomoč vse do kraja, dokler bo trajala vojna. Obe vladi pa smatrata, da veljajo vse obveze, ki bodo v prihodnjih dneh podpisane, že sedaj.

LONDON, 18. avg. LDNB. Listi beležijo komentarje nemškega in italijanskega tiska v zvezi z Gdankom in številnimi obmejnimi incidenti na poljsko-nemški meji. Londonski tisk poudarja, da je treba vedeti, da je angleško-poljska vojaška zveza, ki sicer še ni definitivno podpisana, že sedaj v veljavi. »Daily Telegraph« dostavlja, da bo angleško-poljska vojaška zveza postala definitivna najkasneje v 15 dneh.

HITLER-GÖRING-HIMMLER

BERLIN, 18. avg. Reuter. V Berchtesgadenu so se sestali k posvetovanju Hitler, Göring in poveljnik nemške policije Himmler. »Lokal Anzeiger« piše k temu, da bo Nemčija brezpogojno vztrajala na svojih zahtevi po priključitvi Gdanska in pravici do koridorja.

TOKIO, 18. avg. Stefani. V tukajšnjih

groh verujejo, da bo dobila Nemčija Gdansk brez vojne. Vendar pa s tem evropske krize še ne bo konec.

ZA KONFERENCO V HAAGU

ZENEVA, 18. avg. Reuter. Na današnji seji Cerkvene zveze, ki ji pripada 30 cer-

kvenih organizacij v raznih državah, je bila sprejeta resolucija, ki zahteva skilcanje svetovne konference v Haagu. V resoluciji poudarjajo zborovalci, da bi le takšna konferenca lahko odstranila sedanje grozeče stanje, ki ne vodi drugam kakor v krvavo vojno. Treba je odstraniti vse, kar ovira pristop k posvetovanju za obči sporazum.

ODMEVI V TISKU

RIM, 18. avg. DNB. Italijanski tisk vztraja na stališču, da morajo biti brez-kompromisno izpolnjene vse nemške in italijanske zahteve glede vzpostavitve nemškega teritorialnega edinstva in vseh sredozemskih vprašanj.

MONAKOVO, 18. avg. Stefani. Nemški listi so ogorčeni zaradi zapore poljske meje. Pišejo, da je preko 10.000 nemških delavcev na obmejnem ozemlju Gornje Šlezije, ki so delali na nemškem teritoriju, ostalo brez zaslužka. Listi odklanjajo kakršni koli predlog o mednarodni konferenci in vsako posredovanje zahodnih demokracij glede Gdanska in poljskega koridorja, kar oboje mora biti brezpogojno vrnjeno Nemčiji. Problem lahko rešita le Italija in Nemčija sami, ki sta zdaj bolj zedinjeni kakor kdaj koll poprej.

BERLIN, 18. avg. Na vešt o načrtu za konferenco velesl glede Gdanska pišejo

nemški listi odklonilno. Dopisnik Reuterja javlja, da je med ljudstvom veliko razburjenje zaradi zadržanja Poljske.

WEISNER NA SVOBODI

VARŠAVA, 18. avg. Vodja gornješlezjske nemške mladine Weisner ter 40 tovarišev, ki so bili v ponedeljek aretirani, so izpuščeni pod pogojem, da so policiji vedno na razpolago. Aretiranih je še 150 Nemcev zaradi izdajstva. Nemški listi poročajo, da jih je zaprtih čez 1000. Nemci skrivajo drobiž, zato v Gornji Šleziji pomanjkuje denarja.

HALLER — PROSTOVOLJCEM

VARŠAVA, 18. avg. DNB. Upokojeni general Haller je postal članom svoje vojaške organizacije dnevno poročilo: »Pomorjanska skupina Hallerove zveze, ki je najbližja Gdanku, je organizirala prostovoljski polk. Sklenili smo, da se bomo borili do kraja.«

TUDI ČEŠKA MEJA ZAPRTA

MORAVSKA OSTRAVA, 18. avg. Havas. Poljaki so zaprli vse obmejne prehode na meji s protektoratom Češke in Moravske od Jabunkova do Most. Cestni promet je popolnoma ustavljen. Poljska se je odločila za ta korak v noči od torka na sredo zaradi izrednih ukrepov Nemčije v obmejnem delu protektorata. Velika državna cesta, ki vodi iz protektorata preko hriba Jabunkova tik ob poljski meji na Slovaško, je zaprta.

VARŠAVA, 18. avg. Havas. Nemški obmejni stražniki v protektoratu so aretirali in zaprli poljskega policista, ki je pomotoma prestopil poljsko mejo pri Bohuminu.

GDANSK, 18. avg. Havas. Včeraj so stražniki vršili kontrolo potnikov na poljsko-gdanski meji z jeklenimi čeladami na glavi. Ta ukrep smatrajo kot zastražitev poljskega prebivalstva.

Zagonetna diplomatska tatvina v Sofiji

LAŽNI KURIR JE ODNESEL IZ HOTELA AKTOVKO Z VAŽNIMI LISTINAMI ROMUNSKEGA POSLANIŠTVA. — 50.000 LEJEV NAGRADE ZA IZSLEDITEV TATU.

SOFIJA, 18. avgusta. BTA. Snoči je nepoznan moški, ki je bil na zunaj zelo podoben kurirju romunskega poslanstva, prispel v hotel in zahteval kurirsko torbo, ki mu je tudi bila izročena. Uro kasneje je prišel v hotel pravi kurir in ugotovil, da je okraden. Člani poslanstva so s kurirjem takoj pohiteli na policijsko

direkcijo in prijavi tatvino. Medtem ko so uradniki romunskega poslanstva vstopili v direktorjev kabinet, je okradeni kurir, ki je ostal v avtomobilu, poizkušal samomor in se težko ranil. Policija je razpisala nagrado 50.000 lejev za tistega, ki se mu posreči najti tatu diplomatskih listin.

Krvav spopad na madžarsko-romunski meji

Pri Honogu na romunskih tleh sta se spopadli madžarska in romunska obmejna patrulja — En Romun ubit, narednik težko ranjen, bolničar ujet

BUKARESTA, 18. avgusta. Na obmejnem ozemlju pri Honogu se je primeril težek incident. Ko je obmejna patrulja pregledovala svet med postajo Ateiausul, je v honogskih vinogradih na romunskih tleh padlo nanjo več streliv. En vojak je zadet v hrbet obležal mrtev, narednik se je težko ranjen z bajonetom zgrudil na tla, bolničarja so ujeti. Na kraju napada so našli več izstrelkov modela 7.5. BUDIMPESTA, 18. avgusta. MTL. Včeraj proti poldnevu se je primeril na sekatorju Nagy Satontá in Mesediana ob romunski meji težak incident. Pet romunskih orožnikov je prestopilo madžarsko

mejo in se srečalo z madžarsko patruljo, ki so jo napadli. Madžari, ki so bili trije, so v silobranu streljali. Od romunske patrulje sta bila dva ubita, eden ujet, dva sta pa pobegnila na romunska tla. Preiskava se nadaljuje.

BUKARESTA, 18. avgusta. Ponovni incident, ki se je primeril pri Honogu, se je po izpovedi težko ranjenega narednika Nikole Ivoze, preden je izgubil zavest, odigral takole: Romunska patrulja je srečala na romunskih tleh štiri madžarske vojake. Romunska patrulja je šla dalje k Madžarom, ki so se obnašali, kakor da

bi radi govorili z Romuni. Ni prišla daleč, ko se je v bližnji koruzi dvignilo šest drugih madžarskih vojakov in začelo streljati v Romune. Izjava narednika se sklada z izsledki preiskave, ki je na podlagi stopinj na kraju borbe in po madžarskih izstrelkih, najdenih na tleh, ugotovila dejanski stan.

BUKARESTA, 18. avgusta. Havas. Zunanji minister Gafencu je snoči ob 19. sprejel madžarskega poslanika v Bukarešti, Bardosia in mu ob tej priložnosti izrazil protest romunske vlade v zvezi z obmejnimi incidentom pri Ateiausulu.

Zapiski

David Lloyd George

Med angleškimi državniki, ki so pred svetovno vojno, med njo in po njej imeli najvidnejšo vlogo na Angleškem, spada brez dvoma David Lloyd George. Danes že

76-letni starček postaja vprav v teh dneh predmet mnogih razprav v listih. Posebno nemški tisk mu očita, da je bil na versailleski mirovni konferenci odločen nasprotnik cepitve Vzhodne Prusije in Gornje Šlezije od Nemčije, zdaj je pa v vprašanju teh ozemelj, tako tudi Gdanska in poljskega koridorja, zavzel v angleški javnosti vprav nasprotno stališče. Lloyd George je obenem z ostalimi opozicionalnimi voditelji angleškega parlamenta obsodil Chamberlainovo politiko popuščanja in se vedno oglašil tedaj, kadar je bilo treba poudariti močno roko Anglije in njenih zaveznikov.

Vsi tirolski Nemci bodo izgubili italijansko državljanstvo

Besedilo projekta italijanskega zakona, ki določa bodoče odnošaje južnotirolskih Nemcev v Italiji, bo izpremenjeno. Italijanskega državljanstva ne bodo izgubili samo Nemci Gornje Adiže, ki sedaj tam prebivajo, marveč vsi tirolski Nemci, pa čeprav stanujejo tudi drugje v Italiji.

Smrt našega sovražnika

Na Koroškem je umrl bivši avstrijski general Ludvik Hulger. Med svetovno vojno se je boril na zahodni fronti, l. 1918, pa je organiziral koroške Nemce in se z njimi boril proti našim prostovoljcem. Pozneje je bil med ustanovniki Heimwehra. L. 1936, je bil nekaj časa podkancelar v Schuschniggovi vladi.

Japonsko-slovaški odnošaji

Te dni je dospel v Bratislavo urednik japonskih dnevnikov »Tokio Asahi« in »Osaka Asahi«, K. Kitano. Dejal je, da imata navedena dnevnikar naklado 5.600.000 izvodov, 6000 nameščencev, 30 lastnih letal in dva aerodroma. Kitano se je udeležil več zborovanj in poudaril, da ima Slovaška v sedanjem napetem položaju Evrope zelo važno vlogo pod Karpati.

Križi čeških zdravnikov

Razmere v zdravniškem poklicu na Češkem in Moravskem so se v zadnjem času poslabšale. Iz Sudetov in Slovaške je prišlo mnogo zdravnikov-beguncev, 900 so jih odpustili iz češkoslovaške armade. Na Češkem in Moravskem je danes okrog 5800 praktičnih zdravnikov, vsako leto se izprazni okrog 150 zdravniških mest, medicinske fakultete dajejo letno 400 absolventov. Nadprodukcija je tako v mestih kakor na deželi velika, specialistov kirurgov, internistov in ginekologov je mnogo preveč. Na univerzah bodo uvedli »numerus clausus«, ker je dokazano, da je padlo število prebivalcev, ki odpadejo na enega zdravnika po l. 1933 od 1600 na 1000.

Plemenitost tudi v nesreči

Letos so iz javne zbirke vseh narodno zavednih čeških gospodarstvenikov in zasebnikov omogočili nekajtedenski počitniški odmor v kopalščih in prosti naravi nad 50.000 revnim otrokom, vajencem, delavcem in drugim gmotno slabotnim državljanom.

Ruska pomoč Poljski v primeru vojne

Rusija je sposobna, da zalaga Poljsko brez lastne škode s prehrano in materialom več kot tri leta — Šef angleškega generalnega štaba za skorajšnji zaključek vojaške zveze

Maribor, 18. avgusta. Vojna — bo, ne bo? Kmalu, kratka, dolga? Ta neprestana ugibanja so predmet dnevnih razgovorov in celó stav na visoke vsote. Pravkar se resno govori o usodnem avgustu ali septembru, češ: glavna letina bo pod streho, države mobilizirajo, gre le za kraj in čas udara.

Naša razpaljena fantazija rada podleže prerokom, ker so nas dogodki že davno na to pripravili. Vendar ni jasnovideca, ki bi vedel, da more sploh izbruhniti vojna, tem manj pa, kdaj da bo ta pričela. Tega ne vedo niti oni, ki to odločajo.

Res obstajajo razlogi, ki govore za skorajšnja vojna: dolgoletna priprava, napolnjena skladišča vojnega materiala, vojna psihoza, razne zadrege, predvsem pa ona gospodarskega značaja. Prav toliko, če ne celó mnogo večji in tehtnejši pa so razlogi proti njej. V množicah, v delovnem ljudstvu ni vojne psihoze. Nasprotno! Množice so odločno proti, ker se predobro zavedajo, da bi jim ognjena sila ne prinesla dobrot, marveč le materialno in moralno gorjé, in to v taki meri, kakor ga človeštvo ni še okusilo. To potrjujejo že sami vojni dokumenti: orožje in vsa mogoča znana in neznana strahotna sredstva, ki bi se jih sovražnik v blaznem spopadu poslužil.

S tem razpoloženjem morajo državniki računati. Vojna ni veseloigra, sport ali zabava, ampak poslednje sredstvo za uveljavljanje izvestnih upravičenih in neupravičenih ciljev. Tudi je vojna v svojem končnem cilju spekulativno podjetje, je politično gospodarski račun s svojo aktivno in pasivo. Pred vsako vojno akcijo stoji debelo vprašanje, če in v koliko se to izplača, predvsem pa, če in v koliko so za to dani pogoji. Ne smemo torej prezreti resnice, da se morajo tudi smeli in boja željni vprašati, če so v prvi vrsti dani materialni ali gospodarski pogoji v taki meri, da bi zadoščali do najhujšega, to je za daljše vojevanje. Vojna ima pošasten gobec in se ji ne more poljubno odmeriti porcij, ker to zavisi od moči, volje in ukrepov sovražnika. Nedvomno bi bila vojna že izbruhnila, če bi v tolikrat poudarjeni popolni pripravljenosti, enotnosti, udarnosti ne bilo tega težkega računa, ki ga je treba pred vsako vojno akcijo rešiti.

Ogromne sile so pod orožjem. A vsaka sila ima svojo relativno vrednost v protisili. Zato je resnica, da bi bile te armade zalegle pred letom dni za toliko odstotkov več, za kolikor je bil »obroč« šibkejši. A danes čitamo na obroču: Anglija na morju in v zraku 1 milijon mož, Francija 1¼, Poljska 1 milijon, Rumunija 900.000, Turčija 300.000 itd.

Kakor govori ta pripravljenost za, tako tudi proti vojni. Danes je že tako, da se smatra za najboljšo sredstvo za pogajanja senca bajonetov.

Seveda bi bil vsak optimizem preuranjen, ker je vzrokov za sovražnosti več kot dovolj. Treba je v njihovem sklopu le majhnega povoda, pa se lahko sproži vojni plaz. Začetnik krvave tragedije bi v sedanjem izredno zamotanem položaju, ko se poraja nova zgodovina, zelo tvegalo in prevzel pred svojim narodom in zgodovino veliko odgovornost. Zato je upati, da bo diplomacija obhodila pred vojno še marsikatero krivuljo in stikala za sporazumom, čeprav je ta na protislovnih iz obstoječega reda skoro nemogoč. J.—F.

ROMUNSKO VOJAŠKO ODPOSILANSTVO V TURČIJI

CARIGRAD, 18. avgusta. V Turčiji se je mudilo 15 dni romunsko vojaško odposilanstvo, ki je proučilo stanje turških vojaških obvez s Francijo in Anglijo.

ŠPANSKI GUVERNER ZA GIBALTAR BURGOS, 18. avg. DNB. V Španiji so ponovno imenovali vojaškega guvernerja za pokrajino pri Gibraltarju. To funkcijo je bila republikanska vlada ukinila.

STAVKA MLEKARJEV V USA NEW YORK, 18. avg. DNB. Tudi v državi Alabani je izbruhnila stavka mlekarjev, zaradi česar je guverner koncentriral vso policijsko oblast na kraju stavke. Stavkajoči mlekarji so izlili v reko mleka v vrednosti za 6000 dolarjev.

GANGSTERSKI NAPAD NA BANKO FILADELFIJA, 18. avg. DNB. Neznani gangsterji so izropali iz velike filadelfijske banke 33.000 dolarjev.

MOSKVA, 18. avg. Havas. Posvetovanja med angleško, francosko in rusko vojaško delegacijo so se včeraj dopoldne nadaljevala in so trajala do 14. ure. Danes ni bilo seje, ker so se delegati udeležili velike ruske zrakoplovne prireditve na aerodromu Tusino.

PARIZ, 18. avg. Reuter. Zunanji minister Bonnet je imel daljšo konferenco z ruskim veleposlanikom. Kakor se izve, sta diplomata razpravljala o razvoju gdanske krize.

LONDON, 18. avg. Šele zdaj se je izvedelo, da so bili šef angleškega generalnega štaba Gort in njegov namestnik Ronald Adam ter šef poročevalskega urada kapetan Buss minili petek gosti ruskega veleposlanika Majskega. Na sestanku je bilo govora o sodelovanju in čimprejšnjem zaključku vojaške zveze.

MOSKVA, 18. avg. Francoski poslanik Naggyar je priredil snoči večerjo, ki so se udeležili tudi Vorošilov, Molotov, Potemkin ter vsi delegati vojaškega od-

poslanstva.

MOSKVA, 18. avg. Semkaj je prispela na poziv vlade delegacija nemškega ministrstva za prehrano, ki si bo ogledala veliko poljedelsko razstavo v Moskvi.

PARIZ, 18. avg. Kakor poročajo, so francoski in angleški delegati v Moskvi izjavili, da je sovjetska Rusija sposobna preskrbovati Poljsko v primeru vojne s hrano in vojnim materialom več kakor tri leta, ne da bi pri tem sama trpela.

Csaky pri Hitlerju

MADŽARI RAČUNAJO S KORIST MI POSVETOVANJ V SALZBURGU.

SALZBURG, 18. avgusta. DNB. Včeraj popoldne se je madžarski zunanji minister grof Csaky sestel v dvorcu Fuschlu z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Zvečer je minister Frick priredil gostu v dvorcu Leopoldskrone koncertni večer, kateremu je prisostvoval tudi Seys Inquart. Danes bo grof Csaky sprejel pri Hitlerju. S tem v zvezi pišejo budimpeštanski listi, da se Madžarska zanima za načrte osi proti Romuniji. »Magyar Nemzet« piše, da je sestanek Csakya z Ribbentropom dogodek velike važnosti za Madžarsko.

LONDON, 18. avgusta. »Daily Telegraph« meni, da je bivanje Csakya v Nemčiji v času, ko se je na Slovaškem sprožila propaganda za vrnitev po Madžarski in Poljski odvzetega ozemlja, velikega pomena.

RIM, 18. avgusta. Havas javlja, da bo Csaky v kratkem obiskal tudi Rim, kjer bo razpravjal s Cianom o problemih italijansko-nemško-madžarskih odnošajev.

BUDIMPEŠTA, 18. avgusta. Na današnji seji vlade so razpravljali o zakonu proti Židom.

Nove metode psihološke vojne

V FRANCIJI IN ŠVICI SO ZAPLENILI VEČ TISOČ PISEM IZ NEMČIJE

PARIZ, 18. avg. Policijske oblasti so izdale nove mere proti širjenju nemške propagandne literature v francoskem jeziku. Po King Hallovem vzoru prihaja v Francijo s pošto vedno več pisem. Samo v zadnjih desetih dneh je zaplenila policija 20.000 takšnih pisem, poslanih na razne Parizane.

CURIH, 18. avg. Poštno ravnateljstvo je ugotovilo, da je v zadnjih dneh dospelo

iz Nemčije mnogo pisem, naslovljenih na osebe v Franciji. Pisma tolmačijo v francoskem jeziku stanje o gdanskem problemu v nemški luči. Oblasti so zaplenile več tisoč takšnih pisem, zvezni svet je izdal strog nalog, da bi se te vrste propaganda na švicarskih tleh ne razširila. Mnogi Švicarji so prejeli nemške brošure z naslovom: Gdansk in koridor. Tudi te je oblast zaplenila.

Alarmna „vojna psihoza“ v Angliji

V NEVARNOSTI JE BILA PODMORNICA, LJUDJE SO MENILI, DA JE VOJNA

LONDON, 18. avg. Reuter. Snoči je v Portlandu in Weymouthu nastalo veliko vznemirjenje prebivalstva, ker so bili častniki, podčastniki in mornarji rušilcev »Yocker« in »Walpool« ter pomožne ladje »Byterl« nemudoma pozvani iz kinopred-

stav in drugih lokalov na ladje. Posadke so poklicali na krove zato, ker so prišle vesti, da je v nevarnosti podmornica št. 42. Defekt je bil medtem že odstranjen in alarma na ladjah je bilo konec.

Japonske izgube v Šansiju

JAPONCI GROZE Z BLOKADO ŠANGHAJA. — ANGLEŠKI PROTEST ZARADI JAPONSKIH LETAL NAD HOGKONGOM. — GROZILNA PISMA ANGLEŽEM.

ŠANGHAJ, 18. avgusta. »United Press« poroča, da namerava Japonska v kratkem z ostro blokado šanghajske koncesije prisiliti Angleže k popušcanju. V sporazumu Craigieja z Arakijem v Tokiju je Anglija priznala japonske pravice, da se brani. Zato smatrajo Japonci blokado Šanghaja kot upravičeno sredstvo za dosego svojih ciljev, ovira jih le to, da so v koncesiji razen Angležev zastopane tudi druge države.

ČUNGKING, 18. avgusta. V vzhodnem delu pokrajine Šansi so dosegli Kitajci več uspehov. Krvava bitka je trajala pet dni, pri Ji Čengu so izgubili Japonci 1000 mrtvih in so se morali poraženi umakniti. Pod zaščito ladijskih topov so se Japon-

ci skušali izkrcati v zalivu Diaz, a so bili odbiti.

TIENCIN, 18. avgusta. Združenje patriotskih omladincev na Kitajskem je poslalo vsem angleškim državljanom grozilna pisma, da naj takoj zapuste mesto, drugače bodo njihova življenja v nevarnosti.

HONGKONG, 18. avgusta. Zjutraj je 15 japonskih bombarderjev preletelo angleške teritorialne vode. Britanske protiletalske baterije na obali so izstrelile v opomin več strelcev. Britanske oblasti bodo zaradi te japonske drznosti vložile v Tokiu oster protest.

sego svojih ciljev, ovira jih leto, da so

resiranih držav, ki bo rešil vsa vprašanja naselitve in kolonizacije.

IRANSKI BOMBAŽ ZA NEMČIJO

HAMBURG, 18. avg. Nemški trgovci z bombažem so sklenili dogovor z iranskimi za 10.000 ton bombaža.

Borza. Curih, 18. avgusta. Devize: Beograd 10, Pariz 11.73¼, London 20.72¼, New York 442¼, Milan 23.30, Berlin 177.70, Praga 15.15, Sofija 5.40, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Bukarešta 3.25.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo pretežno oblačno in malo vetrovno vreme. Obeta se zboljšanje vremena. Danes dopoldne je padlo padavin za 12.2 mm. Včeraj je bila najvišja toplota 21.6, danes najnižja 14.4, opoldne pa 18.2.

Domači zapiski

Predsednik vlade v Zagrebu

Na poti z Bleda na spominske svečanosti bitke na Ceru se je predsednik vlade Cvetković ustavil v Zagrebu. Med drugim si je ogledal prostore Jugoslavenske štampe in atelje kiparja Avguštinića, ki pripravlja kip predsednika vlade in spomenik Pilsudskemu v nadnaravni velikosti. Spomenik bo postavljen v Katovcavih v Gornji Šleziji.

Pogajanja strokovnjakov v Zagrebu

Pogajanja strokovnjakov v zadevi hrvaškega vprašanja bodo v Zagrebu med da že ta teden dovršena. Udeležujejo se jih od strani HSS dr. Ivan Krbek, dr. Stej in dr. Filipančić, od beogradske strani so navzočni prof. Mihajlo Ilić, dr. Mihajlo Konstantinović in dr. Tasjć. V zvezi s temi pogajanjmi je prišel iz Kupinca v Zagreb tudi dr. Maček. Kadar bo treba, bodo posvetovanjem strokovnjakov prisostvovali tudi politične osebnosti, tako da se bodo razbistrile še vse podrobnosti, ki so ostale v pogovorih med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovićem nejasne.

Jugoslovansko-nemški gospodarski odbor bo zasedal v septembru

Jugoslavija je v nekaterih postavkah izvoza v Nemčijo že prekoračila določeno kvoto, zato bo zasedanje njenega odbora določilo novo višino za izvoz našega blaga, predvsem žitaric in živine. Ne ve se še, če bo zasedanje gospodarskega odbora v Jugoslaviji ali Nemčiji.

Subotica zahteva poljedelski institut

Subotički list »Naše selo« se zavzema za poljedelski institut, ki naj bi se osnoval na magistratu. Ustanovila naj bi se zadruga za gradnjo silosov, zadržalnice in kleti in moderne izvozne nakladalnice. Institut bi pomenil za Bunjevce, ki jih je v Subotici največ, veliko pridobitev. Kot izvoznica žita, zelenjave in sadja bi lahko postala Subotica važno poljedelsko tržišče ter bi si tako zagotovila lep napredek ob meji.

Kakšen mora biti škof

Sarajevski »Katoliški tednik«, glasilo vrhbosanskega nadškofa Šarića piše o tem in pravi: »Če hoče škof dobro upravljati svojo škofijo, mora biti velik priatelj resnice. Veseliti se mora, če ma podaniki govore iz srca, odkrito. Drugače se lahko zgodi, da se okrog njega zbero ljudje brez lastne volje, ki samo kimajo z glavo, večkrat tudi zato, da skrijejo svoje grehe in da se za hrbtom drzno rogajo in lažejo na škodo Cerkve. Težko je vedno slišati čisto resnico, zato mora biti škof treniran služabnik. Škof mora biti pametnejši od drugih, poln modrosti svetega Duha. Če se pusti voditi le po lastni intuiciji, lahko napravi usodne pogrške. Treba je torej razsvetliti božjega Duha. Kajti: Non ministrari — sed ministrare.«

Madžarski oddelek na beograjskem učiteljsku

V novem šolskem letu bo na drugem oddelku beograjskega učiteljskega z madžarskim nastavnim jezikom sprejetih 30 Madžarov.

Novice

Podržavljenje jugoslovanske radiofonije

Po novi uredbi bo država prevzela radijski postaji Beograd in Zagreb

Poštni minister je izdal dve važni uredbi z zakonsko močjo o naši radiofoniji. S prvo uredbo se odvzema koncepcija društva Radio d. d. v Beogradu in Radio d. d. v Zagrebu. Obe radijski postaji prevzame država. Druga uredba govori o razlastitvi potreb radiofonije. Po tej uredbi se lahko razlastijo tudi vse naprave, instalacije, nepremičnine, poslopja, rezervni material in ves inventar, ki je bil namenjen za potrebe radijskih postaj v Beogradu in Zagrebu. Uredbi sta stopili v veljavo. Minister bo samo še določil dan, ko bosta obe družbi prenehali poslovati. Ob tej priliki je dal poštni minister daljšo izjavo, v kateri utemeljuje ta pomemben korak, ki bo za nadaljnji razvoj naše radiofonije velikega pomena. Znano je, da se zasebna podjetja brigajo bolj za dobiček, kakor pa za izpopolnitev radijskih postaj, kar nam je zagrebška postaja najbolje dokazala, saj že 13 let

deluje z 0,7 kw, dasi prejema od radijskih naročnikov letno 4 milijone dinarjev. Enako je bilo tudi v Beogradu. Sedaj bo država poskrbela za hitrejši razvoj obeh radijskih postaj. Ministrstvo je izdelalo tudi obširen delovni program. V teku petih let bosta v Beogradu in Zagrebu zgrajeni postaji s 120 in 60 kw. Država bo zgradila tudi radio postaje v Skoplju s 20 kw in reletne postaje v Splitu (10 kw),

v Dubrovniku (10 kw) in manjše reletne postaje v Banjaluki, Nišu, Cetinju ter Stubotici. Vse te postaje bodo imele beogradske in zagrebške program. Novo radijsko postajo dobi tudi Sarajevo, ki bo imela 20 kw in bo oddajala svoj program. Predvidevajo, da bo država imela kljub velikim investicijam v 15 letih poldrugo milijardo dinarjev dohodkov.

Kmetski tabor v Bohinju

V nedeljo, 20. t. m., priredijo gorenjska Društva kmetskih fantov in deklet velik kmetski praznik s sodelovanjem gorenjskih kmetsko-gospodarskih in kulturnih organizacij. V Bohinju se bo zbrala zavedna kmetska mladina, ki bo manifestirala za svoje narodne in stanovske pravice. Slavnostni sprevid z godbami bo krenil na tekmovališče, kjer bo veliko

kmetsko mladinsko zborovanje. Tekma koscev in grabljic bo zanimiva prireditev kmetskega praznika. Privlačni bodo tudi narodni plesi in običaji. Velika revija narodnih noš bo še posebno povzdignila gorenjsko prireditev. Pri narodnem rajanju in kmetski veselici bo sodelovala kovinarska godba z Jesenic.

Planinski dom pod Tovstom

Celje, 18. avgusta.

Pred nekako štirimi leti je prejšnji celjski občinski svet sklenil zgraditi pri Celjski koči novo planinsko postojanko. Z gradbenimi deli se je takrat tudi pričelo in je bila v letu 1935 stavba spravljen v surovem stanju pod streho. Prišle pa so nove razmere in dela na tem planinskem domu so bila ustavljena ter se za to takrat ni navedlo nikakega pravega vzroka. Vsa ta leta sem se iskale solucije, kako bi se la prepotrebni planinski dom dogradil in izročil svojemu ali pa kakemu drugemu namenu. Zanimala se je za to Savinjska podružnica SPD v Celju, Higijenski zavod v Ljubljani in še nekatere druge institucije. Do rešitve problema pa ni prišlo, po čigavi krivdi, tudi ni jasno. Tako bo poteklo tudi leto 1939 in stavba še tudi letos ne bo končana. V zadnji občinski seji je g. žu-

pan obljubil, da bo nujno poskrbel za rešitev tega perečega vprašanja, pa izgleda, da bo tudi sedaj še ostalo pri obljubi in bo poslopje, ki je izpostavljeno vremenskim nepravilnostim, pričelo razpadati. Ako bi se bil dom, ko se je pričel graditi, dogotovil, bi bil v teh letih gotovo donasal že lepe dohodke, tako pa v letu 1935 v stavbo zabiti kapital leži mrtev. Dograjeni dom bi bil gotovo dobro obiskan v spomladanskih in poletnih mesecih od izletnikov in letoviščarjev, pozimi pa bi bil prepotrebna postojanka za smučarje. Neodpustljiv greh tistih je, ki so to stanje zakrivali. Od gospoda župana, ki je, kakor smo omenili, v zadnji seji obljubil rešitev tega vprašanja, pričakujemo, da bo storil vse, da svojo obljubo izpolni, da se ta planinska postojanka vendar že dogradi in izroči svojemu namenu. **Planinec.**

Zanimiva kronika iz Ruš

Napad s kamenjem. Po končani igri »Voda s planine« so se gledalci, zlasti gostje iz Maribora in št. Lovrenca po večini ustavili na vrtu gostilne g. Črnka. Proti večeru, malo pred odhodom vlaka pa se je na gostilniški vrt vsulo kamenje iz sosednjega dvorišča, ki po sreči ni nikogar zadelo, temveč je razbilo nekaj kozarcev na mizah. Navzoč orožnik je takoj preiskal sosedovo dvorišče, ni pa mogel nikogar najti, ker so »jumaki« izginili. To je že drugi napad in izgleda ne zadnji, dokler ne bodo spravljeni pod ključ »neznan« storilci, ki so pa na vasi zelo znani.

tričnega toka z dnem 1. septembra t. l. Po tem datumu bi morala dobavljati tok elektrarna Fala. Na novem vođu pa so delo ustavili, zaradi česar je povsem upravičena bojazen, da bodo Ruše ostale po 1. sept. brez luči.

Regulacija hudournika. Potok, ki teče sredi Ruš, je bil po navadi poln raznih odpadkov ter ni delal časti staroslavnim Rušam. Te dni so ga delavci počeno izčistili ter bo še tekom letošnjega leta reguliran, tako da bo dobila vas še bolj prijazno lice.

Obiranje hmelja. V ruški občini se je zadnja leta zelo razvilo hmeljarstvo ter so bile postavljene 4 hmeljske sušilnice. Letos hmelj dobro kaže, zlasti pri naprednih posestnikih, ki so ga pridno škropili. Radi suše je že dozorel ter je obiranje v polnem teku.

MATJAZEVANJE NA PECI

Podružnica SPD v Mežici javlja vsem ljubiteljem narave in častilcem kralja Matjaža, da se vrši običajna proslava kralj Matjaževe nedelje na Peci v nedeljo, 20. avgusta. V soboto zvečer kresovanje, prepevanje planinskih in narodnih pesmi. V nedeljo ob 9. uri sv. maša v kapelici sv. Cirila in Metoda pri Uletovi koči, nato govori in prosta zabava.

Otroci obstrelili starko

NAMESTO VEVERICE SO OTROCI OBSTRELILI STARKO, KI JIM JE VSE ODPUSTILA IN ZANJE V BOLNIŠNICI CELO MOLI

Iz Oplotnice so pripeljali v mariborsko bolnišnico s strelji težko poškodovano 86-letno kočarko Marijo Koširjevo. Starka je odšla v bližnji gozd trgati listje za svojo kozo. Istočasno so otroci nekega oplotniškega kovača vzeli naskrivaj doma nabito očetovo puško in odšli z njo v gozd nad veverice. Ko je eden izmed fantov opazil, da se v grmu nekaj giblje,

je bil kratkoma uverjen, da je veverica. Pomeril je, sprožil ter obstrelil starko, ki je nabirala zelenje za kozo. Šibre so se zarile Koširjevi v trebuh in glavo. Pripeljali so jo v bolnišnico, kjer so jo takoj operirali, da je že izven vsake nevarnosti. Starki je hudo za fanta, ki jo je obstrelil, ter pravi, da mu je že zdavnaj vse odpustila.

SADNI KONTROLORJI

Za kontrolorje za pregled sadja pri izvozu so postavljeni v Celju inž. Janko Dolinar, Janez Sitar in Martin Cimerman, za Slovenjgradec Ivan Stropnik, za Dravograd Karl Martelanc, za Laško

Ivan Zupan, za Šmarje pri Jelšah Anton Pregelj, za Konjice Stanko Zorčič, za Ptuj Josip Šuštič in Ivan Bregant, za Ormož Franc Ivanuša, za Ljutomer Janko Lipovec in Vekoslav Štampar, za Lendavo inž. Mirko Peternel, za Kapelo Franc

iz drugih zavodov dne 4. septembra, vsakokrat od 8. do 11. ure. Otvoritvena služba boža bo v četrtek, dne 14. septembra ob 8. uri v Marijini cerkvi. Podrobnejši raspored je objavljen na zavodu.

c. **Pevski koncert „Jadrana“** iz Maribora, ki slovi po svojem pevskem zboru, bo v nedeljo, 20. t. m., od pol 11. do 12. ure v mestnem parku. Pevci bodo zapeli 17 narodnih in domoljubnih pesmi. Koncert se vrši pod okriljem društva „Soče“ v Celju. Dirigiral bo prof. U. Vrabc. Pridite vsi, ki ljubite slovensko pesem!

c. **Vojaška godba** v Celju priredi v ponedeljek, 21. t. m., ob 19.30 na balkonu mestnega poglavarstva koncert.

c. **Smrtna kosa.** V bolnišnici v Celju sta umrla: 28 letni posestnikov sin Vinko Guček iz Trnovelj pri Celju in 51 letna žena rudarja Marija Koritnikova od Sv. Jederti nad Laškim.

c. **Prvo grozde** se je te dni pojavilo na celjskem trgu. Prodaja se kilogram od 8 do 10 dinarjev. Ostalega sadja, brusik, jabolk, breskev, je tudi obilo na trgu.

c. **Z obiranjem hmelja** se je danes splošno pričelo v Savinjski dolini. Obiralke še vedno prihajajo iz raznih krajev z vlaki v Celje, od koder potujejo v Savinjsko dolino deloma z vlaki, deloma pa jih že čakajo v Celju vozovi, ki jih odpeljejo k raznim posestnikom na delo.

c. **Zasliševanje roparske tolpe** po orožniških in policijski je končano in bodo morilce izročili okrožnemu sodišču. Julčka Terčičeva še vedno taji soudeležbo pri roparskem umoru Ocvirkovih v Medlogu.

c. **Z nadaljnimi obnovitvenimi deli** na kolodvorskem poslopju v Celju so včeraj zopet pričeli. Dela bo zopet vršila progovna sekcija v svoji režiji, kar je bil baže povod, da so dela skoro dva meseca počivala.

Ptuj

p. V teku nekaj dni je ugrabila smrt že drugo mlado življenje. Umrla je nenadoma gđc. **Ivanka Velkavrhova**, iz ugledne in spoštovane slovenske ptujske družine. N. v m. p.

p. **Prekli so izprosilci dež.** V torek so romale ogromne množice pobožnih Preklov na Ptujsko goro prosit za dež. Bog jih je kmalu uslišal — kako bi jih tudi ne? — in to v toliki meri, da so se vračali z romanja do kože mokri. Vendar pa so bili veseli in ponosni na svoj uspeh.

p. **Sokolska četa** pri Sv. Barbari v Haložah uprizori v nedeljo, 20. t. m., ob 3. uri v gostilni pri Reiherju spevoigro „Svoje-glavček“. Po igri se vrši običajna prosta zabava s plesom, šaljivo pošto itd. Pohitite ta dan v Halože in nudite s svojim obiskom tej delavni četi moralno in gmotno podporo! Udeležbo je prijavitelj pri referentu sokolske čete g. Vindišmanu, da zamore pravočasno preskrbeti prevozna sredstva, če bo zadosti prijav.

— Je tam gospod John, klepar? Ah, kako kaj gre gospe Johnovi in njeni deci?

Podpore delavcem in nameščencem

S pravilnikom o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za starost in onemoglost je predvideno izplačilo podpor osebam, starejšim od 21 let, ki so:

a) nad 2/3 onemogle in delanezmožne ter imajo v času po 1. VII. 1925 vsaj 250 tednov članstva pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, ali pa so stare nad 70 let in imajo v času 1. VII. 1925 vsaj 500 tednov članstva pri OUZD;

b) siromašnega stanja, navezane na podporo in ne spadajo med uslužbence, ki so zavezani pokojninskemu zavarovanju nameščencev.

Vse one osebe, ki so zgornje pogoje izpolnile pred 1. IX. 1937, bi morale vložiti prošnje za priznanje podpore najkasneje do 1. VII. 1938. Več prizadetih oseb v določenem roku prošnji sploh ni vložilo, ali pa so vložili prošnje po preteku gornjega roka in je OUZD take prošnje kot prekasno vložene zavrnili.

Z dopolnitvami pravilnika, ki so bile objavljene dne 26. VII. 1939, pa je dolo-

čen nov rok za vložitev prošnji in sicer do 1. IX. 1939.

Opozarjamo vse one osebe, ki so bile že pred 1. IX. 1937 nad 2/3 delanezmožne in so imele v času od 1. VII. 1925 do 1. IX. 1937 nad 250 tednov članstva, odnosno so pred 1. IX. 1937 izpolnile 70. leto starosti in so imele nad 500 tednov članstva, pa prošnje za podporo sploh niso vložile, da zahtevajo takoj od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev tiskovino za vložitev prošnje in vložijo prošnje pred 1. IX. 1939.

Vsi oni pa, ki so prošnje prekasno vložili (po 1. VII. 1938) in je bila vsled tega prošnja zavrnjena, naj v istem roku pri OUZD pisмено zahtevajo, da se vzame njih prošnja ponovno v pretres.

Za bodoče pa velja pravilo, da mora sleherni upravičenec zaprositi za priznanje podpore najkasneje v roku 1 leta, odkar je izpolnil pogoje (postal nad 2/3 delanezmožen ali izpolnil 70. leto starosti). — Prošnje, ki bi bile vložene po preteku 1 leta, more OUZD odkloniti.

Maribor

Pomanjkanje tekstilnih surovin težko tepe delavstvo

Spomenica tekstilnega delavstva vsem merodajnim činiteljem

Zaradi težkega položaja, v katerem se nahaja delavstvo mariborske tovarne Doctor in drug zaradi pomanjkanja surovin, t. j. bombaža (letošnje leto je dobila tovarna samo 70% količine lanskoletne potrebe) so se obrnile strokovne organizacije na vodstvo podjetja. Ob tej priliki so ugotovile, da dela tovarniška predilnica že od Velike noči dalje s skrajšanim delovnim časom (samo 3 dni v tednu ali tedensko samo 24 ur). Nekaj časa je tudi tkalnica delala s skrajšanim delovnim časom in ni izključeno, če bo lahko nemoteno obratovala v polnem obsegu tudi v prihodnjih dneh. Predilniško delavstvo je zaradi znižanih prejemkov močno prizadeto, saj ne more zadostiti svojim obvezam in ostaja dolžno na najemnici, pri trgovcih itd. Popreje je delavstvo povsod uživalo ugled in kredit, danes pa je obubožano, je izgubilo kredit ter je stalno izpostavljeno tožbam in odpovedim stanovanj. Zadnji čas je dobilo podjetje preko 50 izvršilnih nalogov sodišča, ker delavstvo s sedanji prejemki ne more plačati svojih obveznosti. Enako so na dnevnem redu odpovedi stanovanj.

Zaradi pomanjkanja surovin bo obratovala tovarna vse leto s skrajšanim de-

lovničim časom. Če vzamemo povprečje zaslužka v tovarni s 4.50 din na uro, vidimo, da zasluži delavec 14-dnevno komaj 216 din brez odbitkov. Razumljivo je, da ni to nikak zaslužek, posebno ne za one, ki imajo družino in ki jim grozi sedaj pred pričetkom šol še večja katastrofa.

Rešitev tega perečega vprašanja je možna samo z dodelitvijo večjega kvantuma surovin, da se bo moglo normalno zaposliti vseh 430 delavcev in delavk.

Zaradi težkega položaja tega delavstva kakor tudi zaradi narodnoobrambnih ozi-

rov delavstva ob meji, so strokovne organizacije zaprosile bansko upravo, naj posveti temu vprašanju vso svojo pažnjo in podvzame nujno potrebne korake, da se to vprašanje takoj reši. Zaradi takih razmer ne trpi samo delavstvo, ampak tudi okoliški trgovci in obrtniki, ki so večinoma navezani zgolj na zaslužek tega delavstva, kateremu so morali ustaviti kredit.

Prepise spomenice so poslale strokovne organizacije predsedniku vlade in nekaterim ministrom.

Občutno pomanjkanje sladkorja

V Mariboru že nekaj dni primanjkuje sladkorja. Do zastoja v konzumu je prišlo največ zaradi tega, ker ovirajo dobavo sladkorja razne okoliščine in težave s kontingenti in plačevanjem sladkorja, ki ga dobivamo iz češkega protektorata, odkar je domačim tovarnam zmanjkala zaloga sladkorja. Zaloga domačega sladkorja so zmanjkale letos največ zaradi povečanja konzuma sladkorja v predelih Bosne in drugih pokrajin, kjer se je dvignil življenjski standard prebivalstva zaradi boljše cen pšenice, koruze itd., ne-

kaj pa tudi zaradi tega, ker so sladkorne tovarne sladkorno peso tako slabo plačevale, da so kmetje raje začeli pridelovati na njihah druge pridelke kakor pa peso.

Kakor smo izvedeli, je že na poti prva 10 vagonovska pošiljka kristalnega sladkorja ter bo prišla v nekaj dneh v Maribor. Sladkor v kockah pa se bo dobil šele s 1. septembrom, ko bodo začele sladkorne tovarne proizvajati sladkor iz letošnjega pridelka sladkorne pese. Vsako preveliko vznemirjenje zaradi pomanjkanja sladkorja pa je povsem nepotrebno.

Tezno potrebuje lastno pošto

Tezno je pravo industrijsko predmestje Maribora. Industrija se tam vedno bolj razvija in dobili smo nekaj novih tovarn. Istočasno je v lepem razvoju tudi ostalo gospodarsko življenje. Obrt in trgovina lepo napredujeta. Zato je pomanjkanje pošte tembolj občutno. Vsi obrti so preveč oddaljeni od poštne uprave, ki je za gospodarsko življenje neobhodno potreben. Poudariti moramo, da je poštna uprava že pred leti sama uvidela potrebo po novi pošti na Teznu ali na Pobrežju. Že takrat je v sporazumu s pobreško ob-

činsko upravo posebna komisija poštne direkcije iskala primerno poslopje za poštni urad. Sedaj pa je potreba po samostojni pošti, bodisi pogodbeni ali državni, še večja, ker trpi zaradi neutrejenih poštinih zvez celotno gospodarstvo velike pobreške občine, pod katero spada tudi Tezno. Na Teznu je nekaj prav primernih poslopij za novo pošto. Postajališče je tudi prikladno za odpremo pošte in bi bila samostojna tezenska pošta za ves kraj velikega pomena.

Roparska tolpa slednjič razkrinkana

Pri zasliševanju nedavno aretiranih roparjev, ki so strahovali mariborsko okolico in okolice Slovenjgradca, je prišlo do zanimivega preokreta. Doslej so smatrali Pečovnika za kolovodjo roparske tolpe, ki ima na vesti številna razbojništva. Izkazalo pa se je, da Pečovnik sploh ni sodeloval pri teh zločinih in se je z aretiranci spoznal šele zadnje dni v Mariboru. Glavni zločinec in vodja tolpe je bil 28-letni Alojz Rogan, ki so ga nazivali »Džurs«. Ta se je zadrževal v Studencih pri čevljarskem mojstru Jazbinški, kjer se je dobro razumel z mojstrov priležnico Pavlo Vizovnikovo. »Džurs« je kmalu zbral okoli sebe več temnih elementov, in sicer 23-letnega Alojza Pešo, 30-letnega rudarja Franca Kneza, Karla Kupnika in še nekaj drugih. Vsi so sklenili, da se bodo preživljali z razbojništvom. Sestajali so se v Studencih, v Betnavskem gozdu ali pa pri Treh ribnikih, kjer so kovali zločinske načrte. Spali pa so v železniških vagonih na železniškem trikotu. Nevarna razbojniška tolpa je odšla preko Pohorja in zagrešila na pohodu do Velenja številne vlome, tatvine in razbojništva.

Tolpo je razkrinkalo Jazbinškovo ljubosumje. Ko je ta zalotil svojo priležnico v Betnavskem gozdu z Roganom, se je nad obema močno razburil. Rogan je Jazbinška napadel in pretepel. Iz maščevanja je varani ljubimec odšel na tezensko orožniško postajo in izdal roparje. Roganu in Vizovnikovi se je posrečilo pobegniti. Zasliševanje se nadaljuje.

Včeraj popoldne so mariborski orožniki nadaljevali z zasliševanjem roparjev Milana Peše in Kupnika, ki sta člana Roganove razbojniške tolpe. Obe njuni izpovedi sta soglasni v tem, da je Rogan res pravi vodja roparjev in da je bilo taborišče tolpe v stanovanju čevljarja Ivana Jazbinška v Slomškovi ulici 5 v Studencih. Jazbinšek in njegova priležnica Vizovnikova sta vedela za vse razbojniške načrte in podvige. V njegovem stanovanju je neka žrtev našla celo svoj klobuk, ki so ga roparji pustili v svojem skri-

vališču. S Pečovnikom se je vodja tolpe Rogan spoznal šele 12. avgusta v magdalenskem parku. Rogan mu je pripovedoval, kaj vse časopisi pišejo o njem in da je Pečovnik kolovodja. Zato ga je prigovaljal, naj se pridruži njegovi tolpi. Isto je izpovedal tudi Pečovnik, ki je priznal samo dve tatvini, pri katerih je sodeloval kot član Roganove tolpe. Sicer pa se je potikal po Savinjski dolini, zadnje dni pred aretacijo pa v Mariboru. Včerajšnje zasliševanje je prineslo tudi nekaj novih načrtov nevarnih razbojniškov. Tako je Rogan imel v načrtu roparski napad na limbuškega župnika. Pešo in Kupnika so včeraj izročili sodišču. Jazbinška so aretirali.

»PRED DVAJSETIMI LETI«

Nabavljalne in druge zadrage državnih uslužbencev v dravski banovini in Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic v Ljubljani izdajo tudi letos skupni zadržni koledar. Da se ob 20-letnici našega osvobođenja oddolži spominu na to važno dobo našega narodnega življenja, bodo med drugim v koledarju, ki bo izšel v nad 20.000 izvodih in bo brezplačno razdeljen med člane omenjenih zadrug, objavljeni pod naslovom »Pred dvajsetimi leti« kratki članki, v katerih bodo opisani važni in zanimivi dogodki, ki so se dogodili v času preobrata pred 20 leti ter so zgodovinsko ali sicer važni za razumevanje prilik v takratni dobi in do sedaj še niso bili objavljeni. Vsi, ki bi o takšnih dogodkih lahko poročali, naj pošljejo svoje prispevke do 25. septembra t. l. na naslov: Nabavljalna zadruga drž. uslužb. v Mariboru, Rotovski trg 2. Članki, ki bodo primerni, se bodo objavili z označbo pisca ter bodo običajno honorirani. Ker je zbiranje tega gradiva za naš narod velike važnosti, prosimo, da vsa slovenska javnost sodeluje pri tej akciji.

VLOM V TRGOVINO

V Zgornji Bistrici so neznan storilci skozi okno vdrli v trgovino Franca Kaca in prevrtali železno blagajno. Vlomil-

ci so bili strokovnjaki za blagajne, ker so uporabljali svinjsko nogo. Iz blagajne so ukradli 300 dinarjev, več ducatov in tuje valute, iz trgovine pa 35 škatlic sardin, veliko zalogo cigaret in nekaj jestvin.

m. Iz srednješolske službe. Premeščeni so naslednji profesorji: Karba Josip iz Celja na klasično gimnazijo v Mariboru, Ločnikar Pavel s klasične gimn. v Mariboru v Ptuj, Onič Franc iz Kočevja na mešano realno gimnazijo v Mariboru, Onič Slavka na klasično gimnazijo v Mariboru, Pavelka Emil z realne gimnazije v Mariboru v Arandjelovac, Vesnič Leopold s klasične gimnazije v Splitu na mešano realno gimnazijo v Mariboru, Saje Marija s klasične na mešano realno gimnazijo v Mariboru, Smolej Viktor iz Murske Sobote na mešano realno gimnazijo v Mariboru, Tomšič Jožica iz Celja na učiteljsko šolo v Mariboru in Vučetič Vladislav iz mešane na realno gimnazijo v Mariboru.

m. S sodišča. Za pristava 8. skup. sta bila imenovana pri mariborskem okrožnem sodišču dr. Maksimilijan Lampret in Stanislav Fortuna. Od apelacijskega sodišča v Ljubljani je premeščen dr. Živko Šifrer k okrožnemu sodišču v Mariboru.

m. Gozdna bolezen na Pohorju. V pohorskih gozdovih se je na jelkah pokazala nova bolezen, tako zvana jelkova kuga. Doslej te bolezni niso poznali.

m. Prostovoljna gasilska četa pri Sv. Miklavžu pri Mariboru priredi 10. septembra veliko tombolo na vojaškem vežbališču na Teznu. Dobiček je namenjen v izpopolnitev gasilskega inventarja ter naj zato druga društva ta dan upoštevajo pri svojih prireditvah.

m. Na članek »Gradbeno gibanje in najemnine« nam sporoča Društvo stanovanjskih najemnikov, da je akcija za znižanje najemnin v teku. Društvo zbira podatke previsokih najemnin, katere bo predložilo na merodajno mesto. Kar se pa tiče gradnje malih stanovanjskih hišic, bo zadevna stavbena zadruga v najkrajšem času ustanovljena.

m. V nedeljo, 20. t. m., od 7. do 9. ure jutraj, bo prekinjena dobava toka za vsa mariborska mestna omrežja. Električne naprave je smatrati pod tokom.

m. Vse čevlje je pobral neznan dolgorstnež mlademu zakonskemu paru Kemperl v Nasipni ulici 10. Trgovski pomočnik Anton Kemperl ima nad 1200 dinarjev škode.

m. Novi zvonovi v magdalenski cerkvi. Po ureditvi zunanosti magdalenske cerkve bo župnija nabavila nove zvonove.

m. Strela je zanetila požar v hlevu posestnice Marije Rogine pri Sv. Janžu v Dravski dolini. Zgorelo je vse. Škoda znaša 20.000 dinarjev in je krita z zavarovalnico.

m. Karambol na državnem mostu. Včeraj popoldne je trčila tovarniška delavka Cecilija Kožil s kolesom na državnem mostu v nekega kolesarja. Suneč je bil tako močan, da je v loku padla na tla in dobila na desni roki hude poškodbe.

m. Izgubljeni predmeti na Mariborskem tednu. V najdeninskem uradu tukajšnje policije, soba 10, naj se zglašijo oni, ki so izgubili na razstavišču Mariborskega tedna kakšen predmet.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Dne 17. t. m. so bili izžrebani sledeči veliki dobitki:

Din 80.000.—:	14420
Din 50.000.—:	23126 47431 68370
Din 40.000.—:	56953 68300
Din 30.000.—:	17777 22813 85157 99807
Din 20.000.—:	15795 34117
Din 16.000.—:	13379 24460 29601 31681
	45166 50076 64378
Din 12.000.—:	18642 36862 50306
Din 10.000.—:	
10193 22933 24524 26179 29103 30807	
41525 57566 64964 66155 68693 79616	
Din 8000.—:	
2209 2517 10272 17278 23474 26896 27281	
29306 30419 33497 34206 25823 49838 51327	
51696 52974 62099 86672 78586 85011	
Din 6000.—:	
13717 23696 28731 35194 41323 46285 61881	
62768 63629 66538 71397 78018 80037 82223	
93330 96671 87988	
Din 5000.—:	
5651 6896 7267 8750 10869 15505 23889	
27389 29511 33434 34429 35310 50720 51783	
58573 61112 63020 69411 72622 74362 77883	
79264 79930 82599 86523 89455 91577 93887	
Din 4000.—:	
4265 7314 8143 16809 19198 24908 29183	
29674 31201 35111 37463 40074 41275 45308	
45592 46964 47741 49884 50877 53210 53308	
57410 58417 61619 71775 78751 82361 86013	
87721 87897 88978 90226 90576 91393 92068	
93307 95625 98970	

Sledeče srečke so bile kupljene pri nas: št. 24.460 (dobiček din 16.000), 18.642 (din 12.000), 62.768 (din 6000), 71.397 (din 6000), 97.988 (din 6000) in 7.314 (din 4000).

Pooblaščenca glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

* Kino kavarna — Kino bar. Naš varstveni program — naša reklama! Zamenjaj rec Sambo in njegova hčerka — atrakcija, ki jo morate videti.

* Dobrna. Udeležite se koncerta »Jadrana« iz Maribora v nedeljo, 20. t. m., ob 20. v zdraviliški dvorani.

Nočna lekarniška služba (od 12. do vključno 18. t. m.): Lekarna pri Sv. Arhu, Glavni trg 20, tel. 20.05. Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22.70.

Kino

* Esplanade kino. Premiera nemškega filma »Nagrada ljubezni«. Rolf Wamser, Richard Romanovsky, Ellen Schwanecke.

* Grajski kino. Od danes dalje Louis Pasteur, »Rešitelj človeštva«, prekrasni vefilem s Paulom Munijem v glavni vlogi. Pride »Podmornica D-1«.

* Union kino. Danes zadnjič senzacionalni film »Tajfun«. V soboto velenapetkovbojski film »Vzbuna v preriji«.

* Zvočni kino Pobrežje. 19. in 20. avgusta zelo kriminalni film »Ponočna sablast«.

Radio

Sobota, 19. avgusta
Ljubljana: 12. Plošče; 13.20 Plošče; 17. Otroška ura; 18. Koncert RO; 19.40 Slovenski tisk (Ruda Jurčec); 20. Predavanja; 20.30 Radio gledališče; 22.15 Koncert RO. — Beograd: Zagreb: 17.15 Koncert RO. — Solija: 18.30 22.15 Zabavni koncert RO. — Mandolinisti. — Bordeaux: 20.30 Prens iz pariške opere. — Radio Pariz, Varšava, Bruxelles I, Deutschlandsender; 21. Prens simfoničnega koncerta iz Liegeja (Berlioz, Mozart, Lully, Glazunov, Maršick, Saint-Saens, Ravel, Huybrechts, violinist J. Thibaud). — Bratislava: 19.30 Ciganska glasba. — London National: 22.30 Jazz orkester. — Varšava: 23.20 Plesna glasba.

Zabaven lov za novimi kovanci

Pred dvema dnevoma so prišli v promet naši novi kovanci. Lepi so in vsakdo bi jih rad videl in še raje imel. Mariborčani so že takoj prvi dan priredili pravičati lov za temi kovanci. Povsod so sprasovali za njimi, na pošti, v bankah, v trgovinah in celo pri avtobusnih šoferjih so jih iskali. Zamenjavali so jih vseprek in

vsakdo bi rad pokazal doma serijo novih kovancev. »Si že videla novi denar?«, slišiš na trgu na vsak korak. O njem se pogovarjajo vsi, mladi in stari. Čez nekaj dni pa bo teh kovancev dovolj v prometu, s tem pa bo padlo tudi zanimanje za nje, seveda v kolikor ne gre za denar.

Kultura

Daniel Ozmo: „Iz bosanskih šuma“

Mladi sarajevski umetnik Daniel Ozmo, ki je znan tudi po svojih akvarelih in risbah, je izdal serijo 20 originalnih linorezov „Iz bosanskih šuma“, ki so nam po svojem prikazovanju človeka in pokrajinskih motivov iz Davidovičevih gozdov v Bosni za čuda blizu ter je zato prav, če o njih tudi ob naši severni meji in ob našem Pohorju malo obširneje spregovorimo. Lahko bi zapisali ob teh močnih črno-belih linorezih, da nam prikazujejo Pohorje, kakršnega nam ga še naš umetnik ni odkril in nam ga še ni vedel prikazati. Istočasno, ko se nekateri umetniki izgubljajo v vseh mogočih strujah ter drug drugemu pobijajo monopol glede umetnosti, istočasno je začela zajemati mlada slikarska generacija naravnost iz sodobnega življenja ter se hoče preko njega dvigniti do umetniških višin in vzponov. Ali ne bo samo tista umetnost prinesla pravi prepoved Slovencem, ki bo vzeta neposredno iz našega življenja v vsej širini in ki bo čutila s tem življenjem, ki utripa od Triglava do Blatnega jezera?

Ozmovi linorezi ponekod presenečajo po izrazni moči obrazov njegovih drvarjev. »Povratek«, ki prikazuje s planine vračajoče se drvarje, presume človeka po svojih trpkosti, linorez pa je tudi kompozicijsko dobro izdelan. Take malo zgrejene in vendar tako brezbrizne in skoraj nekam otopele obraze lahko srečate vsako soboto, če vas zanese pot v pohorske gozdove. Ozmovi linorezi so narisana povest bosanskih gozdov. Vsak teh črno-belih listov pripoveduje celo zgodbo, ki je popreje temna kakor svetla. Vse te zgodbe pa povedo celo povest, roman iz Davidovičevih gozdov v Bosni. Izredno živ je portret starega drvarja, zatem pa prikazujejo linorezi delo na žagi, spravlanje lesa na žagi, odhod drvarjev iz žage, počitek pri spravlanju hlodov v dolino, splavljanje lesa po rekah, nesrečo pod prevrženim vagonom na gozdni ž-

leznici (debla so se zasipala na drvarja ter ga sprešala pod sabo, razburjeno delavstvo mu pa ne more pomagati), spravlanje lesa iz gozdov po železnici in motive iz gozdne železnice. Vseposvod pri teh podobah je zraven človek, tisti človek, za katerega je bilo pri slikanju vroče slikarjevo srce. Pri nekaterih linorezih razbijajo razmetana in preveč poudarjena ozadja ospredja, kjer po navadi slikar prikaže tistega bosanskega človeka, ki mu je narekoval vse te motive. Nadaljnji linorezi kažejo spravlanje lesa z živino, podiranje na strminah in spanje v »bajtah«, kakor pravijo naši pohorski drvarji, v teh katogah 20. stoletja. Na ognjišču utripa zadnji ogenj, polenta v loncih je na pol pospravljena, drvarja pa ležita na pričinah kakor otepena snopa, ki ju je nekdo iztepel in odvrigel. Svetel dan, ki lije skozi široko razprta vrata, izzveni v ironijo, Revnie in zapuščene so tudi kočje v planini, okoli katerih leži drevje. Zadnji linorezi prikazujejo drvarja, ki gresta naprej v planino, više in više v gozd, ki je bogat, kak motiv s potokom iz teh bogatih planin, kjer bi videl pretekli umetnik samo lovca, psa in divjad. Ozmo pa je videl in narisal v zadnjem linorezu posekano goličavo, iz katere tlo in nebo svoje rogovile drevje, ki ga je preveč oklestilo podirajoče drevje, da bi ga tisti, ki je podiral ali bolje dal podreti te gozdove, podrl in zasadi goličavo z mladim drevjem. Planina je visoka in bogata. Ozmova glava gospodarja teh gozdov se malo briga za te goličave in za vso to življenje, ki ga prikazuje umetnik.

Ne da bi se prekljali o tem, če je umetnik umetnik, ako pripoveduje v slikah, je treba zapisati, da so Ozmove slike več kakor suho pripovedništvo, ampak da imajo nekatere izmed njih tisti ogenj, ki bo vedno zgrabil človeka — zadnje pa je pri presojanju umetnine pač naravnostnejše. rč.

IV. Galopska oficirska dirka za vse konje, proga 2400 m, nagrade 700, 300 in 200 din.

Zmagovalec pp. Panič na Sumadincu v času 1.31. Napeta borba z Rado, ki jo vodi pp. Spindler, ki končno podleže. Ostala dva konkurenta ne prihajata v poštev za zmago. Lepa dirka je vzbudila veliko zanimanje občinstva.

V. Dirka dravske banovine za 3 do 12 letne jugosl. konje. Proga 2200 m, nagrade 1400, 600, 300 in 200 din.

I. Legro (Makfilko-Lenčič) Novak Alojz, Banovci, 2160 m 1.387; 2. Turi Tari, Weitzl Karol, Maribor 2180 m 1.385; 3. Muki, Kiseljak Franjo, Zagreb, 2180 m 1.392.

VI. Kmetjski galopski dirki Beograd zmaga Bunderl Ivan ml. s Kadetom B v času 1.25, drugi je vet. Stajnik Vilim iz Zagreba na Sagi.

VII. Spominska dirka Marka Slaviča, dvovprezna amaterska vožnja za tri letne in starejše konje vseh krajev. Proga 2800 m, nagrade 1100, 600, 300 in 200 din.

I. Orlov—Toska, Filipič Franc, Maribor, 2920 m 1.46; 2. Muki—Sylent, Kiseljak in Funk, Zagreb, 2800 m 1.568; 3. Legro—Marjan, Novak—Berdan. 2720 m 1.575.

Vse dirke so bile prav zanimive, zlasti dirka min. Snojca, saj so bili na startu trije najboljši vozači z mednarodnim slovesom. Samers je dosegel najboljši čas 1.235 ljutomersko dirkališče in v državi sploh.

REZULTATI DRUGEGA DNEVA:

Tudi za dirke drugega dneva je kljub slabemu vremenu vladal med občinstvom velik interes, zlasti za jugosl. kasaški derby, tako da je bil obisk zadovoljiv. Časi so bili vsled premočenega dirkališča počasnejši kakor v nedeljo. Doseženi rezultati:

I. Dirka Ljutomer za 2 letne konje. Handikap. Najkrajša proga 1400 m. Osnova 2.05, nagrade 500, 250, 150 in 100 din.

1. Splendit, Sumak Drago, Ljutomer 1580 m 1.51; 2. Slavček, Jureš Franc, Bunčani 1460 m, 2.05; Rada, Vreg Rihard, Ljutomer, 1420 m 2.075.

II. Dirka Centrale jugoslovanskih kasa-

Šah

Šahovski kongres v Bournemouthu

V angleškem morskem kopališču Bournemouth prireja angleška šahovska zveza svoj letošnji turnir ali „congress“, kakor mu pravijo. V glavnem turnirju igra 12 igralcev. V prvem kolu je dr. Euwe proti našemu mojstru I. Königu kmalu prišel v majhno taktično prednost. Ob prekinitvi imata oba nasprotnika stolp, tekača, konja in pet kmetov. Euwe pa ima več razvojne možnosti. Kakšen bo konec partije še ni mogoče predvideti, vendar bo zelo zanimiv. Našemu mojstru se lahko posreči doseči uspeh proti bivšemu svetovnemu prvaku. Aitken je na koncu partije proti Flohru žrtvoval kraljico. Pa tudi ta žrtev

šklih društev za 3 do 12 letne konje vseh krajev. Heat-vožnja, osnova 1.40. Najkrajša proga 1600 m. Nagrade 1400, 600, 300 in 200 din.

V prvem heatu je zmagala Mirca v času 1.37.2, v drugem in tretjem pa Toska v času 1.37.5 in 1.37.7. Končni rezultat: Toska, Mirca, Kadet in Samers.

III. Dirka občin ljutomerskega sreza za 3 do 12 letne konje v poseti kmetov sreza Ljutomer. Tolažilni handicap. Osnova 1.55. Najkrajša proga 2.200 m. Nagrade 1000, 700, 300 in 200 din.

1. Lidija, Vavpotič Jakob, Lukavci, 2420 m 1.42; 2. Prima II., Spindler Alojz, Bunčani 2200 m 1.54; 3. Marjan, Berden Katarina, Babinci 2400 m 1.44; 4. Princeza, Slavič Alojz, Banovci 1.42.2; 2. Salta, Su-

IV. Jugoslovanski kasaški derby za 4 letne, v jugoslaviji odgojene konje. Proga 3.300 m, nagrade 10.000, 3500, 2000, 1500 in 1000 din.

1. Nelson Viktor (Plunger jun. — Nina) SSlavič Alojz, Banovci 1.42.2; 2. Salta, Sumak Mirko, Ljutomer 1.43; 3. Danica, Weitzl Karol, Maribor 1.46; 4. Kornel, Obadič Zarko, Sombor 1.48.5; 5. Muki, Kiseljak Franjo, Zagreb 1.51.7; 6. Parafina, Slavič Ludvik, Grabe 1.59.

V. Dirka Cven, handicap za 3 do 12 letne jugoslov. konje. Osnova 1.45, proga 2200 m, nagrade 1100, 600, 350 in 250 dinarjev.

1. Turi Tari, Weitzl Karol, Maribor 2420 m 1.37; 2. Lada, Staja Bijenik, Zagreb 2220 m 1.46; 3. Janko, Filipič Franc, Maribor 2280 m 1.45.3.

VI. Dvovprezna amaterska vožnja Joška Rajha za 3 in starejše konje vseh krajev. Handikap, osnova 2.05, najkrajša proga 2800 m. Nagrade 1100, 600, 300 in 200 din.

1. Toska—Orlov, Filipič Franc, Maribor 3340 m 1.45.5; 2. Muki—Silent, Kiseljak in Funk, Zagreb 3020 m 1.59.5; 3. Legro—Marjan, Novak in Berden, Banovci 2940 m 2.06.

s Poverjeništvu SOLNP-a (službeno). Delegiranje za 20. VIII.: Rapid—GAK ss g. Kopic (po želji prireditelja), stranska sodnika sod. kand. gg. Jenko in Murko, Mura—Slavija sod. kand. g. Hojer.

Sport

Velike konjske dirke v Ljutomeru

V nedeljo in na praznik so bile na Moti kasaške in galopske dirke, ki jim je prisostvovalo nad 2000 občinstva. Bana je zastopal sreski načelnik dr. Farčnik, drž. žrebarstvo upravnik inž. Hvastja, med mnogimi drugimi odličniki je prisostvoval dirkam tudi konj. polk. Vlada Bogdanović iz Cakovca. Dirke so bile izborno organizirane kar je brez dvoma zasluga vodstva, ki pri velikem številu konj na startu ni imelo lahkega posla. Prijavljenih je bilo za kasaške dirke 40, za galopske pa 12 konj, pogrešali pa smo kasače iz Ljubljane in Dolenski.

REZULTATI PRVEGA DNEVA:

I. Dirka zadruga za vzrejo žrebet za deletne jugosl. konje Proga 1400 m, nagrade 500, 250, 150 in 100 din.

1. Splendit (Baka-Sabiha) Sumak, Mirko,

Ljutomer, 1400 m 1.545; 2. Swallow, Sumak Mirko, Ljutomer, 1400 m 1.563; 3. Palestra, Heric Franc, Boreci 1380 m 1.592.

II. Dirka g. ministra Franca Snojca za 4 do 12 letne konje vseh krajev, heat-vožnja. Proga 1600 m, nagrade 1700, 700, 400, 200 din.

1. Orlov (Casanova-Original II) 6 letni konj, Filipič Franc, Maribor, 1600 m 1.31; 2. Samers, Funk Edo, Zagreb, vozač Hafner, 1740 m 1.235; 3. Kadet, Droupučič Jovo, Sv. Ivan Zelina, 1580 m 1.365.

III. Dirka Sreskega kmetijskega odbora ljutomerskega za triletne konje, proga 2100 m, nagrade 1000, 400, 220 in 150 din.

1. Senor (Simba-Sumadija) Weitzl Karol, vozač Fischer Franc, 2080 m 1.387; 2. Legro, Novak Alojz, Banovci, 2080 m 1.42; 3. Danica, Staja Bijenik, Zagreb, 2100 m 1.457.

Tone Čufar

Tam za turškim gričem

Vesela zgodba iz resnih časov

Prihod grofa jim je pomehnil nekako zaslombo, kar oddahnili so se. A grofa niso uzrli, visoki gospod je samo svoje biriče poslal v vas, da pogledajo, zakaj ta vrišč in to zvonjenje, ki ne da spati spočitim zemljanom. Farani so silihi v glavnega biriča, naj pove, če je res Turek kje blizu, a mrki mož je samo zmigoval z rameni. Janez je pa brž temu in onemu namignil, češ sami so jih poklicali in zdaj so prišli nad nas, da bi se jim ne postavili v bran. Prišel je župnik in dal ljudem poguma. Janez je morila negotovost, rad bi se bil prepričal, zakaj je zagorelo tam doli. Po prvem preplahu so bili mnogi njegovih misli. Počasi se je daniho, ogenj tam daleč je bil zamrl. Treba bi bilo na delo, a kaj če se iznenada spusti turška nadloga nad faro in jim nepripravljenim pošteno zagode. Kar tako niso smeli pustiti vsega v nemar in ko jih je Janez spet naganjal, naj se prepričajo, zakaj je gorel kres, so mu že kar na glas pritrjevali. »Grajski naj pogledajo, konje imajo!« Grajski se pa niso zmenili za želje svojih tlačanov, farane so začeli naganjati na tlako. Janez je pa pomežikoval, naj se ne

puste biričem, v turški nevarnosti tudi grofu lahko kakšno zagodemo. Našel je nekaj fantov, ki so bili voljni jahati z njim tja doli, kjer je gorel kres. Le nekaj ga je morilo.

»Gospodarji, za vaše domačije gre v prvi vrsti,« je povedal. »Dajte mi najbolj urnega konja, sam ga ne premorem. Mislim, da vam bom že v nekaj urah lahko povedal, ali naj se pripravimo na Turka ali pa lahko odrinemo vsak po svojih opravkih.«

Kmalu se je vzpel na bistrega vranca. Ker je vse delavnike moral prebiti v sajah, ga je veselilo, ko bo jezdil in se prezračil, četudi morebiti skozi turške sablje. Pa grajske konjenike je hotel dati v nič in pokazati ljudem, da morajo tudi proti biriški volji skrbeti za varnost svojih domačij. Naglo je odpeketal faranom izpred oči.

Farani so bili v skrbeh zanj in za fantove, ki so odjezdili z njim. Nekateri so se medtem odpravili na delo, saj ni bilo nobenega znamenja, da je Turek res blizu fare. Ko pa Janeza in njegovih fantov le predolgo ni bilo nazaj, ko so prešle

opoldanske ure in se je bližal večer, se je znova vselil nemir v tlačanske duše. Bali so se noči in v tistih hišah, iz katerih so bili doma sinovi, ki so odrinili z Janezom, je zahtela prenekatera ženska.

Proti večeru je znova udarilo plat zvona.

Vas se je zgrnila skupaj. Prijahal je je prvi sel in veselo oznanil, da se tudi Janez z drugimi vred prav kmalu prikaže. Res niso čakali dolgo, ko je spet zapeketalo po vasi in so domači konjeniki zlezli s spehanih živali.

»Ali so vsi srečno nazaj?« je šlo od ust do ust.

»Vsi! Vsi!«

Farani so se pomirili.

»Enega samega ranienca imamo!« se je oglasil Janez in skalil njihovo dobro voljo.

»Torej ste se le spoprijeli s Turkom!« je zašumelo med ljudmi.

Janez se je pa na glas zasmel.

»S kakšnim Turkom neki! Bili sino v deveti fari, a nismo videli Turka, pač pa dovolj zahih deklet. Piškurjev Miha se je v eno tako zagledal, da ga je s konja vrglo in mu kožo prebilo. Ne bom razlagal, kje mu je počila...«

Smeje je tresel ljudi in še župnik je pokazal vesel obraz.

»Turkov potem sploh ni!«

»Kdo je pa skuhal tako neumno?« je

ga ni rešila poraza. Kitto in Mieses sta remizirala. Abrahams in Klein sta prekinila, vendar bo Klein zmagal. Angleški mojster Wallis, ki je vskočil namesto Winterja, je zmagal proti A.R.B. Thomasu (to ni angleški vele mojster sir George Thomas!). Holandec Landau je sicer proti Condeju prekinil, vendar bo partijo dobil.

Istočasno igrajo v Bournemouthu tudi angleško damsko prvenstvo, katerega se udeležujejo večinoma neznane igralkice, ter rezervni turnir, pri katerem igrajo tudi Saemisch, Znosko-Borovsky, List, Podhorcer, dr. Fazekas in Butcher.

Amaterski turnir v Zagrebu

Zagrebski turnir postaja z vsakim kolom bolj napet. Igralci poskušajo popraviti zamujeno, da se le še dokopljejo v finale, ki bo odločal o ponosnem naslovu nacionalnega mojstra. Skrbi nimata edino prof. Gabrovšek in Gligorič. Ostali pa bodo v zadnjih kolih gotovo poskusili vse, da se plasirajo v finale.

Rezultati 11. kola. A skupina: Medan—Muha 0:1, Šiška—Pavlovič 1/2, Gligorič—Rajković 1/2, Licul—Ivkov 1:0, Drašič—Jeraman 1:0, Mlinar—Atijas 1:0, Feuer—Gottlieb

1/2, Majstorović—S. Pavlovič 1/2.

B skupina: Savič—Weiss 1:0, Sorli—Lončarič 1:0, Berner—Majstorović 1:0, Carev—Cindrič 1:0, Rabar—Gabrovšek 1/2, Stakič—Kurjački 1:0, Šebarič—Kohn 1:0, Štokan—Filipič 1/2.

Stanje po 11. kolu. A skupina: Gligorič 9 1/2, Rajković in Šiška 7 1/2, Majstorović 7 itd.

B skupina: Gabrovšek 9 1/2, Sorli 8 1/2, Rabar 8, Savič in Berner 7 1/2 itd.

povprašal Janez in gledal po ljudeh. »Turkov je ko listja in trave, seveda na Turškem. Svojega sultana imajo in veliko vojsko, ki je pa še daleč za goro in se ji ljubi k nam po maslo in pogače. Ker ji pa ni za naše trde buče in krepke pesti, gremo nocoj lahko mirno spat.«

Janezova šegavost je otajala ljudem otrpla srca. Turška nadloga je bila daleč, vsi so tudi upali, da je ne bo nikoli v faro. Radi bi živeli mirno krščansko življenje. Janez jim je videl v srca, ki se niso smela predati brezbriznosti. Pomiril je ljudi in v vso resnostjo spregovoril:

»Glavna turška vojska je še na Turškem, nekaj pesjanov je pa le pogledalo čez njihove griče v naše kraje. Pravijo, da jih ni veliko, kljub temu so zaradi njih zažgali kres in nas v pravem času opozorili na njihov vpad. Upajmo, da nam ne bodo v veliko nadlego, morebiti se v našo faro sploh ne prikladijo. Če jih pa zanese k nam, pozaprite kure in kože, da ne pojde katera z njimi. In na dekleta popazite!«

»Janez, pamet, pamet!« ga je okaral župnik.

»Na nevarnosti opozarjam. Kakor bodo kakšni kozi mimogrede zavili vrat, tudi kakšno deklino takole mimogrede odpelejo; saj ne bodo prve. Koliko jih je že šlo z njimi. Ne pozabimo, da imajo dolge brke in rdeče hlače.«

S sodišča

Umor iz koristoljubja pred sodniki

Danes dopoldne se je začela pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava, ki bo pojasnila, kako je prišlo do ostudnega umora preužitkarice Neže Lubejeve. Pokojna Lubejeva je bila teta posestnika Janeza Letonja iz Vildona v občini Doleni. 1929 leta je bila zaradi umobolnosti preklicana pred okrajnim sodiščem v Rogatcu, isto leto pa je tudi izročila svoje posestvo nečaku Letonju in njegovi ženi. Za preužitek si je izgovorila nekaj mernikov koruze, pšenice, krompirja, kostanjev, polovnjak vina, svinjo in letno po 500 din gotovine. Na posestvu pa je bilo tudi vknjiženo v njeno korist 19.097,50 din.

Lubejeva je delala kakor mravlja od zore do mraka; največ je hodila na težaško delo k posestniku Zunkoviču. Doma se ni nič kaj rada držala, saj so bili prepričani med njo in obema Letonjevima, ki ji nista mogla redno odrajavati zaslužka, na dnevnem redu. V nekaj letih stá ji dolgovala že nad 2000 din. Odkar je izročila Lubejeva posestvo Letonjevima, je postal njej nekdanji dom pravi pekel. Lubejeva je večkrat tožila pri Zunkovičevih, kamor je zahajala že nad štiri leta na delo, kako je z njo pri Letonjevih, kako grdo ravna z njo, da jo je nečak Letonja že do hudega pretepel in ji potlej s puško grozil,

ko je hotela v vas in pokazati ljudem, kaj so napravili z njo, in da je celo večkrat govorila, kako ji grozijo in kako se boji, da je ne bi kdo na poti z dela v mračnem gozdu počakal in jo ubil. Lubejeva je morala končno oditi od doma, kjer ni imela več mirne ure. Zadnje leto pa se je Letonja vsaj na zunaj spoprijaznil s teto in jo znova speljal domov. Starka je znova hodila na delo k Zunkovičevim in se začela počasi znova pritoževati. Hladnega jesenskega večera lanskega novembra se je njena bojazen izpolnila. 17. novembra zjutraj so našli Letonjeve sosedje truplo Neže Lubejeve v gozdu nedaleč od domače hiše ubito. Nekdo jo je umoril, ko se je vračala prejšnji večer z dela.

Priče, ki so prišle povedat Letonju, da so našle preužitkarično truplo, so povedale, da se ni Letonja zaradi tetine smrti prav nič razburil, njegova žena še vstala ni iz postelje. Obdukcija je dognala, da je bila starka ubita s teležnjakom od jarma, da je imela zdrobljeno lobanjo in da je nastopila smrt zaradi otrpnjenja možganov. Počasi se je začel zgoščevati sum okoli pokojničinega nečaka Letonja, dokler ga niso aretirali. Zanikal je vse, vendar pa se je obremenjeval s tem, ko je prosil orožnike, da bi časopisi ne pisali prehudo o njem, ker bi dobil potlej prehudo kazni

in podobno. Izdana je bila proti njemu že obtožnica, medtem pa so prišli na dan drugi dokazi, na podlagi katerih so orožniki aretirali delavca in Letonjevega hlapca, mladoletnega Janeza Narata iz Planjske pri Majšpergu. Ta je odkrito priznal, da ga je Letonja nagovoril, naj spravi s sveta Lubejevo in da mu je obljubil za nagrado 1000 din. Na dan umora sta Letonja in Naratov podirala drevje v gozdu. Ko je prinesla dekla južno, je Letonja silil v hlapca, naj pije. Naložila sta drva in krenila proti domu. Pri stari hrški — napravila se je že noč — pa je Letonja ustavljal voz, hlapcu pa je rekel, naj odide naprej, vzame teležnjak in stori, kar sta se dogovorila. Narat je odšel v mrak...

Cez pol ure sta se dobila Narat in Letonja v kleti. Najprej sta pila, potlej pa je Narat povedal, da je z Lubejevo opravil. Letonju se je zdelo, da se je zgodilo preblizu hiše ter se je zbal, da ne bi padel sum prehitro na njega. Narat je zahteval nagrado, vendar mu je Letonja rekel, da mu jo bo dal šele čez 14 dni, ko bodo ljudje prenehali govoriti o tej zadevi. Vkljub tej Naratovi izpovedi pa Letonja še vedno vse zanika.

Razprava ob času poročanja še traja.

jan, odborniki dr. Cremošnik, Gaberc, Tardina, Stanovšek in Kurbus.

o. Tatvina. Na električni žagi Martina Ritonje v Gornji Radgoni je bilo te dni ukradeno vse jermenje transmisij. Neznani storilci, katerim so bile razmere brez dvoma znane, so povzročili nad 5000 škode.

n. Tovorni avto zavozil v otroke in porušil hišo. V Zagrebu je tovorni avto zavozil; ko se je hotel ogniti nekemu kmetškemu vozu, v tri otroke pred krčmo pri Dubravcu, ter jih vse tri potisnil ob zid. Eden izmed otrok Vinko Gregurac je bil pri priči mrtev, ostala dva pa sta tako težko poškodovana, da ne verjamejo, da bosta okrevala. Šoferja, ki je vozil s preveliko hitrostjo, so aretirali na kraju nesreče.

n. Filmska kariera je zvalila od doma dve 15-letnici. Iz Zagreba sta pobegnili — najbrže proti nemški meji dve 15-letni dekletki, ki jih je zvalila v svet kariere filmskih zvezdnic in slaba literatura

PLAVAČI ZA OLIMPIJSKI FOND Najefektnejša panoga plavalnega sporta so skoki z deske in stolpa. Bogat sport vam bo nudil plavalni Olimpijski dan v nedeljo, dne 20. t. m. na Mariborskem otoku, ko nastopi poleg ekipe Mariborskega plavalnega kluba tudi dolgoletni prvak države, olimpijonek in eden najboljših evropskih skakačev, simpatični Branbo Zihertl, član SK Ilirije iz Ljubljane, ki momentano vodi skakalni tečaj v Mariboru. Nad vse elegantna izvedba najtežjih skokov je že preteklo nedeljo, ob priliki plavalnega dvoboja Zagreb-Maribor zadivila in navdušila občinstvo. Tudi mladi skakači domačega MPK so ogromno napredovali pod vodstvom odličnega izkušenega učitelja. Poleg skokov bodo tudi plavalne tekme na raznih progah in water polo tekma dveh izbranih moštev. Pričetek zanimive prireditve je ob 15.30 uri. Vstop prost!

Razgovor z lastnikom zmagovalca

Malo je v življenju prilik, ki bi prinesle članu kmetijske družine zadoščenje za njegov trud in delo. Zaverovan v vsakdanje opravilo in skromen po značaju kmet niti ne misli na slavo in čast. Ako pa se dogodi, da mu življenje vendar nudi možnost, da pokaže svojo in sposobnost svojih konj, se potruji in uspeh ne izostane.

V nedeljo in v torek so bile v obrmurski vasi na Cvenu pri Ljutomeru konjske dirke, katerih so se udeležili poleg poklicnih gojiteljev dirkalnih konj iz Maribora, Zagreba in Sombora tudi domači obrmurski kmetje s svojimi konji.

Cvenske dirke so že stara in daleč naokrog znana prireditve. Zadnja leta jih spremlja stalna smola z vremenom in pregovor je že, da bo deževalo, ko bodo dirke. Tako je bilo tudi tokrat. Radi tega smo se kmetovalci odločili, da bomo prihodnje leto ob zopetni nastopitvi suše pravočasno naprosili ljutomersko dirkalno društvo, da priredi takoj dirke, da nas tako reši nevšečnosti suše. Trdno smo uverjeni, da nam bo ta recept pomagal.

Med drugimi zanimivimi točkami dirke je bil v torek tudi na programu jugoslovanski derbi. Zanimanje zanj je bilo veliko in prijatelji hitrih konj so stavili na srečo... Zmagovalac je bil žrebec Nelson-Viktor, last Alojza Slaviča iz Banovec.

Takoj po dirki sem prosil kmeta Slaviča za kratek razgovor. Mož, petdesetih let, oblečen v svetlo modro-zeleno srnjico in z istobarvno kapo na glavi ter v dolge bele hlače iz domačega platna, z lovčevim vencem v roki, mi je povedal:

»Družina Slavičev, ki živi v vaseh Grabe, Banovci in Bunčani, se že nad 50 let bavi z rejo dirkalnih konj in to zelo uspešno. Njihovi konji (Peter-Pilot, Pika, Pe-

run in Nelson-Viktor) so že štirikrat zmagali pri derbijih. Konje vzgajajo in učijo popolnoma sami, brez tu- in inozemskih trenerjev. Dirke in uspehi njihovih konjev so jim lajšanje njihovega naporega življenja. Letošnji zmagovalac Nelson-Viktor ima kot štiriletni žrebec že 'lepo število nagrad, katerim se je še sedaj priključila derbijska nagrada v znesku din 12.000.«

Kmetškemu prijatelju, ki mu gotovo pripada za zmago skoraj enaka zaslug, kakor njegovemu hitremu konju, sem se zahvalil za podatke z željo, da bi družina Slavičev s svojimi konji, ki jih sama vzgaja in ki morajo opravljati tudi vsa poljska dela in se v tem bistveno razlikujejo od dirkalnih konj iz mesta, katerih lastnikom so dirke v glavnem le sport, še vnaprej tako zmagovito zastopala kmetški stan.

Hvala pripada tudi vsem ostalim kmetom, ker leto za letom dokazujejo, da so konji, ki jih oni vzgojijo, tudi zmagoviti na dirkališčih na Dunaju, v Budimpešti in drugod.

Zahvala tudi Dirkalnemu društvu v Ljutomeru, ki se mora večkrat po nepotrebnem boriti s težkočami in nerazumevanjem, zahvala pa tudi vsem onim, ki so pripomogli, da so se letošnje dirke vendar lahko vršile v tako velikem obsegu.

Ob koncu še dve pripombi, na kateri sem bil opozorjen in se z njima popolnoma strinjam: dveletni konji ne spadajo na dirkališče in vodstvo dirke naj drugič opozori nekatere sodelujoče pri dirkah, da uporabljajo pri pogovorih slovenski jezik, ker njihova imena kažejo, da so otroci slovenske zemlje. Vladimir Kreft.

o. S kropom se je polila po prsih pri pranju 31-letna Frančiška Žunko-Horvatova iz Selnice ob Dravi. Dobila je precej hude opekline po telesu, da se je morala zateči v bolnišnico.

o. Tlakovanje ceste v Gor. Radgoni. Ker prvotna licitacija ni uspela, je banska uprava v Ljubljani določila na dan 7. septembra ob 11. uri na Bleiweisovi cesti soba št. 13 v Ljubljani ponovno ofertalno licitacijo za oddajo del — tlakovanje ceste od obmejnega murskega mosta mimo carinarnice do železniške postaje v Gornji Radgoni. Proračunska vsota znaša 900.000 din.

o. Iz področja carinarnice v Gor. Radgoni so premeščeni; upravnik Lovrenc Miklavčič v istem svojstvu k carinarnici Dravograd-Meža, carinik Papič Jovo iz Gornjega Cmureka v Zagreb, Randič Ivo iz Cankove v Sušak ter Radetič Kosta iz Gederovec v Beograd. K carinarnici v Gor. Radgono pa je premeščen kot upravnik g. Milan Kuder iz Dravograda-Meža.

o. Po suši neurje. Med silnim neurjem nad delom Slovenskih goric je padala tudi debela toča. Hudo je pustošila strela, ki je udarila v hišo Franca Rogarja na Ivanjševskem vrhu, kjer je zgorela stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje. Zgorelo je nekaj živine in vse gospodarsko orodje. Tudi v Obralni onstran meje je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Stummer ter ga upepelila do tal. Pri posestniku Jurkoviču Petru v Zbigovcih pri Gornji Radgoni je udarila strela v gospodarsko poslopje, ki je zidano ter po srečnem naključju ni prišlo do požara.

o. Pred ustanovitvijo protituberkuloznega dispanzerja v Gor. Radgoni. Na nedavnem občnem zboru tukajšnje PTL je bil sprejet sklep za takojšnjo ustanovitev dispanzerja, ki je z ozirom na številno obolenost za jetiko v Obmurju silno potreben. Potrebni fond je narasel na 24.398 din, kar bi zadoščalo za vzdrževanje dispanzerja skoraj za 2 leti. Vodstvo dispan-

zerja je poverjeno tuk. liginemu zdravniku dr. Vinku Cremošniku. Predvidoma se bo vršil pregled jetično obolenih dvakrat mesečno. Pri volitvah za bodočo poslovno dobo je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik kaplan Vahčič, tajnik zas. uradnik Cinek Herbert, blagajnik upokojeni fin. poverjenik Anton Fab-

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za vsak oglas je din 8.—. Dražbe, preklici, dopisovanja in Zenitovanski oglasni din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računalo dvojno. Oglasi davka ne enkratno obljavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za vsak vpislati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vsa pismena odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

IZREDNA TATVINA V LIM-BUSU

Od 1. na 2. avgusta t. l. je bil ukraden težek marmornat nagrobni spomenik, last Kaiser v Pekrah vreden 8225.— din. Po vsestranskem poizvedovanju se še do danes ni moglo najti storilcev. Kdo bi dal o storilcih pojasnila, dobi lepo nagrado. V Pekrah, dne 17. 8. 1939. Moder Marija v Pekrah št. 23. 7707—1

LEPA OREHOVA JEDERCA IN MED

dobavi najceneje Medarna Ljubljana, Zidovska ul. 6. 7710—1

ŠOLSKE TORBICE

aktivke, nahrbtniki najceneje pri Šterbal, Meliska 2, Trg svobode 6. 7690—1

Posest

V predmestju desni breg se odda v najem s 15. 9. 1939 MODERNA NOVA VILA z dvema kompl. stanovanjima, ali pa eno stanovanje dveh sob s pritliklami in vrtom. Naslov v upravi lista. 7709—2

Prodaj

Proda se za 2500 din dober KLA VIR (flügel). Ferkova II. V. okraj Maribor. 7706—4

Prodaj stare glinaste STRANIŠČNE še uporabne cevi. Tvorniška cesta 24. 7714—4

PRODAM NOVO SPALNICO in kuhinjo. Ogled pri pleskarju Mirtič, Slovenska ul. 30. 7717—4

Sobo odda

DVE UČENKI meščanske šole se vzameta na stanovanje in hrano. Instrukcije istotam. Livada 5-I. 7705—7

SOBO

Z dobro hrano oddam dvema gospodoma. Istotam se sprejmeta samo na hrano 2 gospoda. Pipuševa 28-I. 7713—7

SOBO S ŠTEDILNIKOM s posebnim vhom oddam takoj. Taborska 20. 7716—7

Službo dobi

K otroku sprejemem čez dan starejšo (40—50 l)

STREŽNICO. Cankarjeva 32, Prebrežje. 7703—9

DEKLE srednjih let, zmožno samostojnega gospodinjstva in kuhe se k mali družini takoj sprejme. Vprašati v kontekstaciji perila Verdnik, Ruška cesta 2. 7704—9

Zanesljiva in poštena ZENSKA ki zna samostojno kuhati in voditi gospodinjstvo se sprejme. Predstaviti se med 8—10. in 3.—5. uro. Naslov v upravi. 7708—9

Oglašujte!

Širite „Večernik“

Proda se hiša

za din 1,250.000.—

izredna prilika, druga številka na Krunski ulici, v centru Beograda. Zelo lepa in moderna hiša, z lepimi, komfortnimi stanovanji po 2 sobi, predsoba, kuhinja, kopalnica in vse ostalo, ki se v Beogradu najbolj iščejo. Vse pritlikline so obložene z najboljšo nemško keramiko, fasada kamen in teranova, veža in stopnice večbarvni naravni marmor, portal antikorodal. Popolnoma gospodarska hiša, ki predstavlja pravo bogastvo in okras prestolnice. Nova, za 20 let oproščena davkov. Letna renta garantirana bruto 146.000.—, neto 120.000.—. Cena znižana radi odhoda iz Beograda. V gotovini 850.000.—, ostalo dolg. Hiša nese 10% čistih, to je največja renta, ki se sploh more doseči z nepremičninami v Beogradu.

Bovan Beograd, Knez Mihajlova 5, palača »Ta-ta«, telefon 27-978.